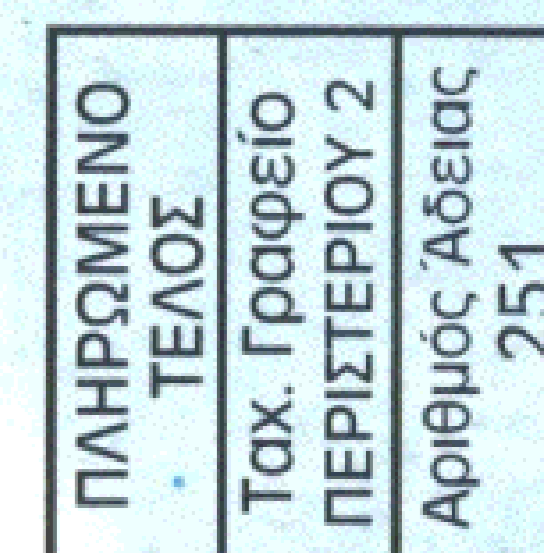

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ

VEMA OF ASKLIPIOS

JULY - SEPTEMBER 2006 VOLUME 5 No 3

QUARTERLY EDITION BY THE 1st NURSING DEPARTMENT
OF ATHENS TECHNOLOGICAL EDUCATIONAL INSTITUTION

In cooperation with ION PUBLISHING GROUP

- Κολπική Χλωρίδα και Μυκητιασική Κολπίτιδα
- Παχυσαρκία: Επίδραση Μείωσης Σωματικού Βάρους
- Οστεοαρθρίτιδα
- Φροντίδα Roma Ελληνίδων
- Αζερμπαιτζάν
- Ευθύνη Ιατρών Νοσηλευτών Ε.Σ.Υ
- Παρακολούθηση Τηλεόρασης από Παιδιά
- Βηματοδότης
- Vaginal Flora and Mycotic Vaginitis
- Obesity: Effect of Reduction of Bodily Weight
- Joint Arthritis
- Care of Gipsy Women in Greece
- Azerbaijan
- The Disciplinary Liability of Doctors and Nurses
- Television Viewing Among Preschool Children
- Permanent Pacemaker

Σε συνεργασία με τον ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΟΜΙΛΟ ΙΩΝ

Περιεχόμενα

Ανασκοπήσεις

Φυσιολογική Μικροβιακή Κοιλιακή Χλωρίδα –
Βακτηριακή και Μυκητιασική Κοιλίτιδα
Π. Τουπλικιώτη 309

Παχυσαρκία και Μεταβολικό Σύνδρομο:
Επίδραση μιας Μείωσης του
Σωματικού Βάρους
Α. Ε. Σιώχου 313

Η Οστεοαρθρίτιδα της Βάσης του
1ου Μετακαρπίου, Διάγνωση και Αγωγή
Κορρές Νεκτάριος 318

Ειδικό Άρθρο

Μαιευτική και Γυναικολογική φροντίδα
των Roma Ελληνίδων
Μάρθα Μωραΐτου 321

Αζερμπαϊτζάν: Η Ανθρωπιστική Δράση,
η Φυματίωση και η Νοσηλευτική Παρέμβαση
Κατερίνα Ζώτου 326

Η Πειθαρχική Ευθύνη των Γιατρών του Ε.Σ.Υ.
και των Νοσηλευτών-Νοσηλευτριών
Ιωάννα Αρ. Γιαρένη 331

Ερευνητική Εργασία

Χαρακτηριστικά της Παρακολούθησης
Τηλεόρασης από Παιδιά Προσχολικής
Ηλικίας στην Ελλάδα
Τ. Νατσιοπούλου, Χρ. Μεθισσά-Χαηικιοπούλου 339

Ενημέρωση Ασθενών με Μόνιμο
Βηματοδότη Καρδιάς
*Μ. Πολικανδριώτη, Α. Τσαγκάνης,
Αικ. Μαρβάκη, Δ. Λάμπρου, Α. Κουρτελέση,
Μ. Αβραμίκα, Γ. Καρκούλη* 349

Οδηγίες για τους Συγγραφείς 355

Contents

Reviews

Physiologic Microbial Vaginal
florabacterial and Mycotic Vaginitis
P. Touplikioti 309

Obesity and Metabolic Syndrome:
Effect of Reduction of Bodily Weight
A. E. Siochou 313

Basal Joint Arthritis of the first
Metacarpous, Diagnosis and Treatment
Korres Nektarios 318

Specific Article

Obstetrical and Prenatal Care
of Gipsy Women in Greece
M. Moraitou 321

Azerbaijan: The Humanitarian Action,
the Tuberculosis and the Nursing
Intervention
Katerina Zotou 326

The Disciplinary Liability of Doctors
and Nurses
J. A. Giareni 331

Original Paper

Characteristics of Television-Viewing
among Preschool Children in Greece
T. Natsiopoulou, C. Melissa-Halikiopoulou 339

Information for Patients with
Permanent Pacemaker
*M. Polikandrioti, A. Tsalkanis, A. Marvaki,
D. Lamprou, A. Kourtelesi, M. Avramika,
G. Karkouli* 349

Instructions to Authors 355

Η ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΙΑΤΡΩΝ ΤΟΥ Ε.Σ.Υ. ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ-ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΩΝ

Ιωάννα Αρ. Γιαρένη

Νομικός
Υπ. Διδάκτωρ Παντείου Πανεπιστημίου
Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών

J.A. Giareni

PhD Candidate in Administrative Law
at Panteion University
(Dept. of Public Administration)

Περίληψη Το άρθρο αναφέρεται στην πειθαρχική ευθύνη των ιατρών του Εθνικού Συστήματος Υγείας καθώς και των νοσηλευτών - νοσηλεύτριών. Συγκεκριμένα, αναλύονται τα πειθαρχικά παραπτώματα και οι πειθαρχικές ποινές, όπως προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία. Το άρθρο καταλήγει στο ότι το θεσμικό πλαίσιο δεν αρκεί μόνο να υφίσταται αλλά και να εφαρμόζεται αυστηρά από τους δικαστικούς λειτουργούς, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν κατά το δυνατό τα κρούσματα διαφθοράς στη σύγχρονη κοινωνία και ιδιαίτερα σε τομείς του δημόσιου βίου.

Λέξεις κλειδιά: Εθνικό Σύστημα Υγείας, ιατροί, νοσηλευτές, πειθαρχική ευθύνη, πειθαρχικά παραπτώματα, πειθαρχικές ποινές.

THE DISCIPLINARY LIABILITY OF DOCTORS AND NURSES

Abstract This article refers to the liability of doctors and nurses who are occupied by the National Health System. Breaches of discipline and disciplinary penalties are critically examined according to the existing Hellenic laws. The article's final conclusion is that Penal and Disciplinary Law must be strictly enforced by the judges, in order to eliminate phenomena of corruption in the contemporary society and especially in the field of public administration.

Key words: National Health System, doctors, nurses, disciplinary liability, breach of discipline, disciplinary punishment.

Υπεύθυνος αλληλογραφίας:

Ιωάννα Γιαρένη
Βαλτετσίου 11,
Τ.Κ. 12243 Αιγάλεω
e-mail: jgiar@teiath.gr

Corresponding author

Joanna Giareni
11 Valtetsiou str.
122 43 Egaleo
e-mail: jgiar@teiath.g

1. Εισαγωγικά

Η πειθαρχική εξουσία αποτελεί μια ιδιαίτερη μορφή εκδήλωσης της ιεραρχικής εξουσίας στους κόλπους της Διοίκησης. Η ιεραρχική εξουσία υλοποιείται σε μια συγκεκριμένη σχέση μεταξύ δύο οργάνων, δύο προσώπων, η οποία είναι μια σχέση εξάρτησης. Σε αυτή την περίπτωση γίνεται λόγος για προϊστάμενο και υφιστάμενο (ή κατώτερο στην ιεραρχία). Ο πρώτος ασκεί επί του δευτέρου μια εξουσία, που αποκαλείται ιεραρχική.¹

Αυτό ακριβώς το στοιχείο της ιεραρχικής εξουσίας αντιδιαστέλλει την έννοια του δημοσίου υπαλλήλου από αυτήν του δημοσίου λειτουργού. Ο δημόσιος λειτουργός δεν υπάγεται στους κοινούς νομικούς κανόνες, οι οποίοι θεμελιώνουν την ιεραρχία στη δημόσια διοίκηση και δεν υπόκειται στην ίδια ιεραρχική εξάρτηση με τους λοιπούς δημοσίου υπαλλήλους. Ως εκ τούτου, χωρίς να εννοούμε ότι η δράση του δημοσίου λειτουργού είναι αυθαίρετη, εν τούτοις το καθήκον υπακοής για το δημόσιο λειτουργό δεν έχει την ίδια έκταση με το αντίστοιχο καθήκον του «συνηθισμένου» δημοσίου υπαλλήλου.² Με άλλα

λόγια, ο δημόσιος λειτουργός υπόκειται σε ηπιότερο έλεγχο απ' αυτόν που ασκούν οι προϊστάμενοι στους υφισταμένους τους δημοσίου υπαλλήλους.

Η αντίδραση της διοίκησης σε συμπεριφορές υπαλλήλων και λειτουργών, οι οποίες εμπίπτουν στην υπό ευρεία έννοια παράβαση υπαλληλικού καθήκοντος, εκφράζεται με την επιβολή των πειθαρχικών ποινών. Η πειθαρχική ποινή, λοιπόν, προσβάλλει την υπηρεσιακή κατάσταση του θιγόμενου και εμφανίζεται ως αποδοκιμασία της υπηρεσίας κατά του υπαλλήλου, μετουσιωμένη σε υπηρεσιακή μείωση, ως επίπτωση της αντιπειθαρχικής διαγωγής του.³

Η Πολιτεία εκφράζει την αποδοκιμασία της, όχι μόνο μέσω των προβλεπόμενων πειθαρχικών διαδικασιών, αλλά και μέσω της πρόβλεψης υπηρεσιακών εγκλημάτων, όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο ΙΒ' του Ποινικού Κώδικα, τα οποία, προκειμένου να στοιχειοθετηθούν αντικειμενικά, προϋποθέτουν την ύπαρξη υπαλληλικής ιδιότητας στο πρόσωπο του δράστη. Στις διατάξεις του ΠΚ υπάγονται και λειτουργοί που δεν εμπίπτουν στους υπό

στενή έννοια υπαλλήλους του Υπαλληλικού Κώδικα, καθώς υπάλληλος κατά τον Ποινικό Κώδικα είναι εκείνος, ο οποίος ασκεί αρμοδίως δημόσια υπηρεσία, χωρίς να απαιτείται να εμπίπτει στη διοικητική έννοια του υπαλλήλου, κατά το πνεύμα του Υπαλληλικού Κώδικα. Έτσι, ο κύκλος των προσώπων που καλούνται «υπάλληλοι» με την έννοια του ΠΚ είναι σαφώς ευρύτερος από τον αντίστοιχο κύκλο των δημοσίων - διοικητικών υπαλλήλων, στο μέτρο που σύμφωνα με το Ποινικό Δίκαιο συμπεριλαμβάνονται στην έννοια του υπαλλήλου και λειτουργών, οι οποίοι λόγω της προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας τους διακρίνονται από τους διοικητικούς υπαλλήλους, όπως είναι οι δικαστές και εισαγγεληείς, οι ιατροί, το Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό των Πανεπιστημίων και το Εκπαιδευτικό Προσωπικό των ΤΕΙ, αθλή και οι «υφιστάμενοι» του Πρωθυπουργού Υπουργοί.

Πειθαρχικό και Ποινικό Δίκαιο, λοιπόν, συμπορεύονται με την εξής όμως σημαντική διαφορά: η διοίκηση, όταν τιμωρεί πειθαρχικά κάποιο δημόσιο υπάλληλο, είναι σαν να «τακτοποιεί τα του οίκου της» με αποτέλεσμα στο Πειθαρχικό Δίκαιο να διακρίνουμε μια έντονη εσωστρέφεια – εσωτερικότητα, στο μέτρο που αφορά στα *interna corporis* της διοίκησης.⁴ Από την άλλη μεριά, η ποινική δίκη διεξάγεται σε ηθικά, συναισθηματικά ή και πολιτικά φορτισμένο πλαίσιο, το οποίο καθορίζεται συχνά από εξωγενείς προς την ποινική δίκη παράγοντες.⁵ Κι αυτό είναι κατανοητό από τη στιγμή που το Ποινικό Δίκαιο αποτελεί το τμήμα εκείνο του δικαίου, το οποίο βρίσκεται σε στενότερη επαφή με τη λαϊκή ψυχή και συνείδηση, ενώ παράλληλα έχει χαρακτήρα κατεξοχήν κυρωτικό για βλαπτικές πράξεις για το κοινωνικό σύνολο.

Όταν η Πολιτεία επιβάλλει μια ποινή, λειτουργεί ως εκπρόσωπος και προστάτης της εν γένει έννομης τάξης και αποδοκιάζει τον τιμωρούμενο ως μέλος του κοινωνικού συνόλου και ως πολίτη, ενώ στην περίπτωση επιβολής πειθαρχικής ποινής, ο δράστης του πειθαρχικού αδικήματος πλήττεται κατά την ιδιότητά του ως δημόσιος υπάλληλος. Με άλλα λόγια, η θέσπιση των πειθαρχικών ευθυνών των δημοσίων υπαλλήλων γίνεται με βάση το δημόσιο συμφέρον και αποσκοπεί στην τήρηση της εσωτερικής ευταξίας στις δημόσιες υπηρεσίες,⁸ ενώ η πρόβλεψη των ποινών του Ποινικού Δικαίου αποβλέπει στην περιφρούρηση της έννομης τάξης μέσα στην κοινωνική ζωή.⁹

Στο άρθρο αυτό θα εξεταστεί η ευθύνη των ιατρών του ΕΣΥ και των νοσηλευτών – νοσηλευτριών υπό την πειθαρχική της διάσταση, με επίκεντρο τα πειθαρχικά παραπτώματα και τις πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται από τις ισχύουσες στη χώρα μας διατάξεις.¹⁰

II. Η πειθαρχική ευθύνη των ιατρών του Ε.Σ.Υ.

Πειθαρχικά παραπτώματα

Ως προς τα πειθαρχικά αδικήματα και τις πειθαρχικές ποινές που επιβάλλονται στους Ιατρούς του ΕΣΥ, εφαρ-

μόζεται ο Ν. 2071/1992 «Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση Συστήματος Υγείας» (ΦΕΚ 123/Α/15-7-1992), όπως έχει αντικατασταθεί με το αρ. 7 Ν. 2194/1994 (ΦΕΚ 34/Α/1994), με τις παρ. 1 και 3 του αρ. 39 Ν. 2519/1997 (ΦΕΚ 165/Α/1997), με την παρ. 5 του αρ. 12 Ν. 2889/2001 «Βελτίωση και Εκσυγχρονισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 37/Α/2-3-2001) και με την παρ. 6 του αρ. 11 Ν. 3329/2005 «Εθνικό Σύστημα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 81/Α/4-4-2005).

Ως πειθαρχικά παραπτώματα των ιατρών του Ε.Σ.Υ. αναφέρονται ρητά¹¹ τα εξής:

Α) Η άσκηση ελεύθερου ή άλλου επαγγέλματος από τους ιατρούς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης¹² ή η κατοχή άλλης θέσης, όπως και η άσκηση άλλου επαγγέλματος από τους ιατρούς μερικής απασχόλησης ή τους ιατρούς συμβούλους εκτός από τα επιτρεπόμενα από τις διατάξεις του ίδιου νόμου.

Εκτός της συγκεκριμένης διάταξης, το αρ. 11 παρ. 1 του Ν. 2889/2001 (ΦΕΚ 37/Α/2-3-2001) αναφέρει σχετικά ότι οι ιατροί του ΕΣΥ είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και η λειτουργία ιδιωτικού ιατρείου εντός ή εκτός του νοσοκομείου ή του κέντρου υγείας ή η με οποιονδήποτε τρόπο απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα αποτελεί, εκτός από παράπτωμα της παρ. 1 εδ. α' του αρ. 77 Ν. 2071/1992, πειθαρχικό αδίκημα της χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπούς για υπάλληλο συμπεριφοράς του αρ. 109 παρ. 2 περ. δ' Ν. 2683/1999 (ΥΚ) και συνεπάγεται την άμεση θέση του παραβάτη σε κατάσταση αναστολής καθηκόντων με απόφαση του Δ.Σ. του οικείου Πε.Σ.Υ., η οποία δεν απαιτείται να έχει περαιτέρω αιτιολογία εκτός από τη διαπίστωση της παράβασης, καθώς και την παραπομπή του υπαίτιου στο αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο με το ερώτημα της οριστικής παύσης.

Η παράλληλη διατήρηση και ιδιωτικού ιατρείου προς βιοπορισμό από ιατρό ενταγμένο στο ΕΣΥ υπό το νομικό καθεστώς της πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, κατά παράβαση του άρθρου 34 παρ.1 του Ν. 2519/1997 (ΦΕΚ 165/Α/21-8-1997), έχει κριθεί¹³ ότι αποτελεί και ποινικό αδίκημα και συγκεκριμένα υπηρεσιακό έγκλημα παράβασης καθήκοντος (άρθρο 259 ΠΚ¹⁴). Οι ιατροί άλλωστε είναι δυνατό να είναι υποκείμενα των υπηρεσιακών εγκλημάτων του Ποινικού Κώδικα, καθώς θεωρούνται υπάλληλοι κατά την έννοια του αρ. 13 περ. α' ΠΚ, σύμφωνα με το οποίο υπάλληλος είναι εκείνος στον οποίο έχει ανατεθεί, έστω και προσωρινά, η άσκηση υπηρεσίας δημόσιας, δημοτικής, κοινοτικής ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

Β) Η δωροληψία και ιδίως η λήψη αμοιβής και η αποδοχή οποιασδήποτε άλλης περιουσιακής παροχής για την προσφορά οποιασδήποτε ιατρικής υπηρεσίας.¹⁵ Το παράπτωμα αυτό αποτελεί το ποινικό αδίκημα της δωροληψίας,¹⁶ το οποίο στοιχειοθετείται για παράδειγμα σε περίπτωση ιατρού κρατικού νοσοκομεί-

ου, ο οποίος παραβιάζει τα υπηρεσιακά του καθήκοντα, απαιτώντας «δώρα» για να προσφέρει τις υπηρεσίες του στους νοσηλευομένους.¹⁷

Γ) Η συνεργασία με ιατρούς που ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή και με ιδιωτικές κλινικές, πλην της συνεργασίας για αποκλειστικώς επιστημονικούς λόγους. Έχει κριθεί όμως ότι δεν υπέπεσε σε πειθαρχικό παράπτωμα ιατρός Κρατικού Νοσοκομείου, η οποία κατά τη διάρκεια αναρρωτικής αδείας προσέφερε τις υπηρεσίες της σε ιδιωτική κλινική, χωρίς αμοιβή.

Δ) Η παράβαση κανόνων της ιατρικής δεοντολογίας. Ο προϊστάμενος Ελληνικός Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας, ο οποίος εκδόθηκε κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης του άρ. 27 το Α.Ν. 1565/1939 «Περί Κώδικος ασκήσεως του ιατρικού επαγγέλματος (ΦΕΚ 16/Α/14-1-1939), επιγράφεται «Κανονισμός Ιατρικής Δεοντολογίας», τέθηκε σε ισχύ με το Β.Δ. της 25-5/6-7-1955 (ΦΕΚ 171 Α') και περιείχε τα εξής μέρη: γενικά καθήκοντα του ιατρού, καθήκοντα προς τους ασθενείς, καθήκοντα του ιατρού κατά την άσκηση της Κοινωνικής Ιατρικής Συνεργασίας μετά των Δημοσίων Αρχών προς προστασία της Δημόσιας Υγείας, καθήκοντα προς συναδέλφους, περί της ιατρικής αμοιβής, καθήκοντα προς τον Ιατρικό Σύλλογο.

Ήδη στη χώρα μας ισχύει ο εκσυγχρονισμένος πια Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας (Ν. 3418/2005 ΦΕΚ 287/Α/28-11-2005), ο οποίος κατήργησε το Β.Δ. της 25-5/6-7-1955. Ο ισχύων Κώδικας περιέχει τα κεφάλαια: γενικοί κανόνες άσκησης του ιατρικού επαγγέλματος, σχέσεις ιατρού και ασθενούς, σχέσεις ιατρού και κοινωνίας, σχέσεις με συναδέλφους, εκπαίδευση, επιστημονική έρευνα, ιατρός και φροντίδα ψυχικής υγείας, ειδικά θέματα (ιατρικές αποφάσεις στο τέλος της ζωής, ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή, τεχνητή διακοπή κύησης, μεταμοσχεύσεις ιστών και οργάνων, αιμοδοσία, προστασία γενετικής ταυτότητας), καθήκοντα προς τον ιατρικό σύλλογο, κυρώσεις.

Ο συγκεκριμένος Κώδικας Δεοντολογίας παράγει ευθέως υποχρεώσεις για τους ιατρούς, καθώς αναφέρει ρητά ότι κάθε παράβαση των διατάξεων του αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα και τιμωρείται πειθαρχικά από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα.¹⁹

Επίσης, ο Ευρωπαϊκός Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας αποτελείται από τα κεφάλαια: υποχρεώσεις του ιατρού, ενημερωμένη συγκατάθεση, ηθική και τεχνική ανεξαρτησία, ιατρικό απόρρητο, αρμοδιότητα του ιατρού, βοήθεια στους ετοιμοθανάτους, μεταμόσχευση οργάνων, αναπαραγωγή, πειραματισμός στον άνθρωπο, βασανιστήρια και άλλες απάνθρωπες αγωγές, ιατρός και κοινωνία, συναδελφικότητα, δημοσιότητα των ανακαλύψεων, διάρκεια των παροχών φροντίδων.²⁰

Ε) Η άνιση μεταχείριση αρρώστων στην παροχή ιατρικών φροντίδων ή απρεπής συμπεριφορά προς αυτούς.

ΣΤ) Η παράβαση των διατάξεων του νόμου αυτού και των διατάξεων που διέπουν την οικεία υπηρεσιακή μονάδα περίθαλψης.

Ζ) Η αδικαιολόγητη απουσία ή εγκατάλειψη θέσης. Το πειθαρχικό αυτό παράπτωμα προστέθηκε με την παρ. 5 του αρ. 12 Ν. 2889/2001 και ξαναπροστέθηκε με την παρ. 6 του αρ. 11 Ν. 3329/2005, ορίζοντας περαιτέρω ότι για το αδίκημα αυτό, μετά από δεύτερη υποτροπή, μπορεί να επιβληθεί η ποινή της οριστικής παύσης.

Ο Ν. 3329/2005 (ΦΕΚ 81/Α/4-4-2005) «Εθνικό Σύστημα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και λοιπές διατάξεις» ορίζει ρητά στο αρ. 11 παρ. 4 ότι τα μονομελή πειθαρχικά όργανα οφείλουν να εκδίδουν την απόφασή τους μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημέρα παραλαβής του πειθαρχικού φακέλου, ενώ για τα συλλογικά πειθαρχικά όργανα η παραπάνω προθεσμία ορίζεται σε δύο (2) μήνες από την ημέρα παραλαβής του σχετικού φακέλου. Παραβίαση των προθεσμιών αυτών, με υπαιτιότητα του αρμόδιου οργάνου, αποτελεί παράβαση υπαλληλικού καθήκοντος και διώκεται πειθαρχικά.

Οι ιατροί που ασκούν το ιατρικό επάγγελμα στην περιοχή Ιατρικού Συλλόγου με οποιαδήποτε μορφή και σχέση εργασίας ή κατέχουν θέση, για την οποία απαιτείται πτυχίο Ιατρικής, υποχρεούνται μέσα σε ένα (1) μήνα από την εγκατάστασή τους να εγγραφούν στα μητρώα του οικείου και μόνο Ιατρικού Συλλόγου. Η μη συμμόρφωσή τους αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα και διώκεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.²²

Επίσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Ν. 2345/1995 (ΦΕΚ 213/Α/12-10-1995), οποιαδήποτε διαγνωστική ή θεραπευτική μέθοδος, η οποία δεν εφαρμόζεται διεθνώς, χαρακτηρίζεται ως πειραματική και επιτρέπεται η εφαρμογή της μόνο ύστερα από έγκριση του Ανώτατου Επιστημονικού Συμβουλίου. Ιατροί, οι οποίοι εφαρμόζουν πειραματικές θεραπευτικές πράξεις, χωρίς την ανωτέρω έγκριση, τιμωρούνται με την ποινή της οριστικής αφαίρεσης της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος. Η άδεια αφαιρείται μετά από προηγούμενη γνωμοδότηση του Ανώτατου Επιστημονικού Συμβουλίου.

Πέραν των ανωτέρω, πειθαρχικά παραπτώματα για τους ιατρούς του Ε.Σ.Υ. αποτελούν και όσα αναφέρονται στον Υπαλληλικό Κώδικα,²³ καθώς δίνεται η δυνατότητα ανάληψης εφαρμογής των διατάξεων του Πειθαρχικού Δικαίου των Δημοσίων Υπαλλήλων²⁴ και στο Πειθαρχικό Δίκαιο των Ιατρών του Ε.Σ.Υ. Συγκεκριμένα, πειθαρχικά παραπτώματα αναφερόμενα στον ΥΚ που εφαρμόζονται και στους ιατρούς Ε.Σ.Υ. είναι τα ακόλουθα:

- α) Πράξεις με τις οποίες εκδηλώνεται άρνηση αναγνώρισης του Συντάγματος ή έλλειψη αφοσίωσης στην Πατρίδα και τη Δημοκρατία.
- β) Η παράβαση καθήκοντος κατά τον Ποινικό Κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους.
- γ) Η παράβαση της αρχής της αμεροληψίας.

- δ) Η αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των καθηκόντων.
- ε) Η άρνηση ή παρέλιψη εκτέλεσης υπηρεσίας.
- στ) Η αμέλεια, καθώς και η ατελής ή μη έγκαιρη εκπλήρωση του καθήκοντος.
- ζ) Η παράβαση της υποχρέωσης εχεμύθειας, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 26.
- η) Η άσκηση κριτικής των πράξεων της προϊσταμένης αρχής που γίνεται δημοσίως, γραπτώς ή προφορικώς, με σκόπιμη χρησιμοποίηση εκδήλως ανακριβών στοιχείων ή με προδήλως απρεπείς εκφράσεις.
- θ) Η άσκηση εργασίας ή έργου με αμοιβή χωρίς προηγούμενη άδεια της υπηρεσίας.
- ι) Η αδικαιολόγητη άρνηση προσέλευσης για ιατρική εξέταση.
- ια) Η αδικαιολόγητη μη έγκαιρη σύνταξη ή η σύνταξη μεροληπτικής έκθεσης αξιολόγησης.
- ιβ) Η ανάρμοστη συμπεριφορά προς τους πολίτες, η αδικαιολόγητη μη εξυπηρέτησή τους και η μη έγκαιρη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους.
- ιγ) Η αδικαιολόγητη μη έγκαιρη απάντηση σε αναφορές πολιτών.
- ιδ) Η αδικαιολόγητη προτίμηση νεότερων υποθέσεων με παραμέληση παλαιότερων.
- ιε) Η άμεση ή μέσω τρίτου προσώπου συμμετοχή σε δημοπρασία, την οποία διενεργεί επιτροπή, μέλος της οποίας είναι ο υπάλληλος ή η αρχή στην οποία αυτός ανήκει.
- ιστ) Η χρησιμοποίηση της δημοσιοϋπαλληλικής ιδιότητας ή πληροφοριών που κατέχει ο υπάλληλος λόγω της υπηρεσίας ή της θέσης του, για εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων του ιδίου ή τρίτων προσώπων.
- ιζ) Η αποδοχή οποιασδήποτε υλικής εύνοιας ή ανταλλάγματος που προέρχεται από πρόσωπο του οποίου τις υποθέσεις χειρίζεται ή πρόκειται να χειριστεί κατά την άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων ο υπάλληλος.
- ιν) Η χρησιμοποίηση τρίτων προσώπων για την απόκτηση υπηρεσιακής εύνοιας ή την πρόκληση ή ματαίωση διαταγής της υπηρεσίας.
- ιο) Η σύναψη στενών κοινωνικών σχέσεων με πρόσωπα των οποίων ουσιώδη συμφέροντα εξαρτώνται από τον τρόπο αντιμετώπισης θεμάτων της αρμοδιότητας του υπαλλήλου.
- ικ) Η φθορά λόγω ασυνήθιστης χρήσης, η εγκατάλειψη ή η παράνομη χρήση πράγματος, το οποίο ανήκει στην υπηρεσία.
- κα) Η παράλειψη δίωξης και τιμώρησης πειθαρχικού παραπτώματος.

Ανάλογη εφαρμογή έχει και η γενική διάταξη της παράβασης καθήκοντος του άρ. 106 ΥΚ, σύμφωνα με την οποία πειθαρχικό παράπτωμα αποτελεί κάθε παράβαση υπαλληλικού καθήκοντος, που συντελείται με υπαίτια²⁵ πράξη ή παράλειψη και μπορεί να καταλογιστεί στον υπάλληλο.

Περαιτέρω, διαδικασίες και αρχές του Πειθαρχικού Δικαίου των Δημοσίων Υπαλλήλων εφαρμόζονται ανάλογα σε περίπτωση έλλειψης ειδικών διατάξεων. Εντελώς ενδεικτικά, είναι γνωστό ότι η κλήση του διωκόμενου προς εξέταση αποτελεί ουσιώδη τύπο της πειθαρχικής διαδικασίας, αρχή που εφαρμόζεται και όσον αφορά στην πειθαρχική διαδικασία που έχει κινηθεί κατά ιατρών.²⁶

Πειθαρχικές ποινές

Σύμφωνα με το αρ. 77 παρ. 2 Ν. 2071/1992, όπως έχει αντικατασταθεί με το άρ. 39 παρ. 1 Ν. 2519/1997, οι πειθαρχικές ποινές, που είναι δυνατό να επιβληθούν στους ιατρούς του Ε.Σ.Υ., ανάλογα με τη βαρύτητα των παραπτωμάτων, στα οποία αυτοί έχουν υποπέσει, είναι οι ακόλουθες:

- α) Έγγραφη επίπληξη.
- β) Πρόστιμο αποδοχών ύψους μέχρι δέκα (10) μηνών.
- γ) Διακοπή του δικαιώματος υποβοήθης υποψηφιότητας για κατάληψη θέσης ανώτερου βαθμού από ένα (1) μέχρι πέντε (5) χρόνια. Για τη διακοπή υπολογίζεται μόνο ο χρόνος κατά τον οποίο ο τιμωρούμενος έχει τα προς προαγωγή τυπικά προσόντα.
- δ) Προσωρινή παύση μέχρι δύο (2) χρόνια.
- ε) Οριστική παύση.
- στ) Αφαίρεση της άδειας άσκησης επαγγέλματος προσωρινά μέχρι (2) χρόνια ή οριστικά.

Η διακοπή του δικαιώματος για υποβοήθη υποψηφιότητας για κατάληψη θέσης ανώτερου βαθμού μπορεί να επιβληθεί για συγκεκριμένα αδικήματα, τα οποία είναι η δωροληψία και ιδίως η λήψη αμοιβής και η αποδοχή οποιασδήποτε άληθης περιουσιακής παροχής για την προσφορά οποιασδήποτε ιατρικής υπηρεσίας, η συνεργασία με ιατρούς, που ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή και με ιδιωτικές κλινικές, η παράβαση των κανόνων ιατρικής δεοντολογίας, η άνιση μεταχείριση αρρώστων στην παροχή ιατρικών φροντίδων ή η απρεπής συμπεριφορά προς αυτούς. Η συγκεκριμένη ποινή μπορεί να επιβληθεί για παραπτώματα όπως και τα ακόλουθα:

- χρησιμοποίηση της θέσης για εξυπηρέτηση ατομικών συμφερόντων ή τρίτων,
- ατελής και μη έγκαιρη εκπλήρωση των καθηκόντων τους,
- αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των καθηκόντων τους,
- άρνηση ή παρελκυστική καθυστέρηση παροχής υπηρεσίας,
- μη πρόπουσα συμπεριφορά προς τους πολίτες, τους προϊσταμένους και λοιπούς υπαλλήλους,
- μη έγκαιρη κατάρτιση εκθέσεως ως και η σύνταξη έκθεσης ουσιαστικών προσόντων από προϊστάμενο κριτή, χωρίς την επιβαλλόμενη αμεροληψία και αντικειμενικότητα,

- παράβαση της, εκ των κανόνων της ιατρικής δεοντολογίας, επιβαλλόμενης εχεμύθειας,
- χρησιμοποίηση πληροφοριών, τις οποίες έχουν από την υπηρεσίας τους, για να αποκτήσουν όφελος οι ίδιοι ή τρίτοι,
- φθορά λόγω κακής χρησιμοποίησης, εγκατάλειψη ή παράνομη χρησιμοποίηση πράγματος που ανήκει στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ.

Η ποινή της αφαίρεσης της άδειας άσκησης επαγγέλματος μπορεί να επιβληθεί μόνο για το αδίκημα της άσκησης ελεύθερου ή άηλου επαγγέλματος από τους ιατρούς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και της κατοχής άηλης θέσης, καθώς και για το αδίκημα της δωροληψίας ή λήψης αμοιβής και αποδοχής οποιασδήποτε άηλης περιουσιακής παροχής για την προσφορά οποιασδήποτε ιατρικής υπηρεσίας.

Σε αυτά τα αδικήματα μάλιστα επιβάλλεται υποχρεωτικά η ποινή της οριστικής παύσης και σωρευτικά ποινή προστίμου από 2.500 έως 12.000 €. Οι ποινές της αφαίρεσης της άδειας άσκησης επαγγέλματος και της οριστικής παύσης επιβάλλονται επίσης υποχρεωτικά στις περιπτώσεις που έχει εκδοθεί εις βάρος των ιατρών αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου για το αδίκημα της δωροληψίας.²⁷

Σύμφωνα με το άρ. 77 παρ. 7 Ν. 2071/1992, η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης είναι δυνατό να επιβληθεί σε ιατρούς που έχουν υποπέσει στα αδικήματα της δωροληψίας, της συνεργασίας με ιατρούς που ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή και με ιδιωτικές κλινικές, της παράβασης κανόνων της ιατρικής δεοντολογίας, της χρησιμοποίησης θέσης για εξυπηρέτηση ατομικών συμφερόντων ή τρίτων, της ατελούς ή μη έγκαιρης εκπλήρωσης των καθηκόντων τους. Με την ίδια ποινή επίσης είναι δυνατό να τιμωρηθούν ιατροί που έχουν υποπέσει στα πειθαρχικά αδικήματα του ΥΚ, που επισύρουν την ποινή της οριστικής παύσης, σύμφωνα με το άρ. 109 παρ. 2 ΥΚ. Τα πειθαρχικά αυτά παραπτώματα είναι:

- η παράβαση του άρθρου 107 παρ.1 περ. α' (δηλ. οι πράξεις με τις οποίες εκδηλώνεται άρνηση αναγνώρισης του Συντάγματος ή έληψη αφοσίωσης στην Πατρίδα και τη Δημοκρατία),
- η παράβαση καθήκοντος κατά τον Ποινικό Κώδικα ή άηλου ειδικού ποινικού νόμου,
- η αποδοχή οποιασδήποτε υλικής εύνοιας ή ανταλλάγματος, που προέρχεται από πρόσωπο του οποίου τις υποθέσεις χειρίζεται ή πρόκειται να χειριστεί, κατά την άσκηση των υπηρεσιακών καθηκόντων του ο υπάλληλος,
- η χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπής ή ανάξια για υπάλληλο διαγωγή εντός ή εκτός υπηρεσίας,
- η παραβίαση απορρήτων της υπηρεσίας,
- η αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των υπηρεσιακών καθηκόντων πάνω από είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες συνεχώς ή πάνω από τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες σε διάστημα ενός (1) έτους,

- η εξαιρετικά σοβαρή απείθεια,
- η άμεση ή μέσω τρίτου προσώπου συμμετοχή σε δημοπρασία, την οποία διενεργεί η αρχή στην οποία αυτός ανήκει ή η επιτροπή, μέλος της οποίας είναι ο ίδιος και
- η εμμονή σε άρνηση προσέλευσης για εξέταση από υγειονομική επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 56 παρ. 8 ΥΚ.

Σύμφωνα με το άρ. 109 παρ. 3 ΥΚ, το οποίο επίσης θα εφαρμοστεί αναλογικά, η ποινή της οριστικής παύσης μπορεί να επιβληθεί στον υπάλληλο για οποιοδήποτε παράπτωμα εάν:

- α) κατά την προηγούμενη της διάπραξής του διετία του είχαν επιβληθεί τρεις (3) τουλάχιστον πειθαρχικές ποινές ανώτερες του προστίμου αποδοχών ενός (1) μηνός ή
- β) κατά το προηγούμενο της διάπραξής του έτος είχε τιμωρηθεί για το ίδιο αδίκημα με ποινή ανώτερη του προστίμου αποδοχών ενός (1) μηνός.

Σε κάθε περίπτωση, η επιβολή της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του πειθαρχικού δικαστή, ο οποίος θα συνεκτιμήσει και τη συνδρομή τυχόν ελαφρυντικών περιστάσεων που ενδεχομένως θα δικαιολογούσαν ποινή επιεικέστερη της οριστικής παύσης, πλην των περιπτώσεων στις οποίες ο νόμος ορίζει ως υποχρεωτική την επιβολή της.

III. Η Πειθαρχική ευθύνη νοσηλευτών – νοσηλευτριών

Το πεδίο εφαρμογής του Πειθαρχικού Δικαίου των δημοσίων υπαλλήλων καλύπτει και τους νοσηλευτές – νοσηλεύτριες, στο μέτρο που αυτοί αποτελούν υπαλλήλους Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Πέρα όμως των διατάξεων του ΥΚ, πειθαρχικές διατάξεις που εφαρμόζονται επί των νοσηλευτών – νοσηλευτριών περιέχονται στο Ν. 3252/2004 (ΦΕΚ 132/Α/16-7-2004) «Σύσταση Ένωση Νοσηλευτών – Νοσηλευτριών Ελλάδος και άηλες διατάξεις». Ως πειθαρχικά παραπτώματα αναφέρονται ενδεικτικά («ιδίως»):

- η παράβαση των καθηκόντων και των υποχρεώσεων που προβλέπονται για τους νοσηλευτές από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας, του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της Ε.Ν.Ε., των αποφάσεων του Δ.Σ. της Ε.Ν.Ε. και του Περιφερειακού Συμβουλίου του Περιφερειακού Τμήματος στο οποίο ανήκει ο νοσηλευτής,
- η αποδεδειγμένη αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του νοσηλευτή, ακόμη και όταν δεν αποτελεί βαρύτερη ποινικά κολλάσιμη πράξη.²⁸

Τα πειθαρχικά παραπτώματα των νοσηλευτών κρίνονται και τιμωρούνται από το Πειθαρχικό Συμβούλιο με

πειθαρχικές ποινές, ανεξάρτητα από ενδεχόμενη ποινική ευθύνη ή άλλη συνέπεια σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Καθιερώνεται έτσι η ανεξαρτησία της ποινικής από την πειθαρχική δίκη, αρχή που ισχύει και στο πλαίσιο των κανόνων του δημοσιοϋπαλληλικού Πειθαρχικού Δικαίου.

Οι προβλεπόμενες ποινές είναι οι ακόλουθες, όπως προβλέπονται στο άρ. 26 του ίδιου νόμου:

- Επίπληξη.
- Πρόστιμο από εξήντα (60) ευρώ έως το 1/3 του βασικού μισθού ενός μήνα του νοσηλευτή που τιμωρείται. Η καταβολή του προστίμου γίνεται στο Περιφερειακό Τμήμα στο οποίο ανήκει ο νοσηλευτής.
- Προσωρινή διαγραφή από μέλος, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι (6) μήνες.
- Οριστική διαγραφή εφόσον το μέλος είναι υπότροπο.

Ο Ν. 3252/2004 προβλέπει και τα σχετικά με την παραγραφή των πειθαρχικών παραπτώμάτων, η οποία ορίζεται τριετής. Η τριετία αρχίζει από την τέλεσή τους, η κίνηση όμως της πειθαρχικής διαδικασίας, καθώς και η κίνηση της ποινικής δίωξης διακόπτει την παραγραφή. Σε κάθε περίπτωση ο χρόνος για την οριστική παραγραφή δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε (5) χρόνια από το χρόνο τέλεσης της πράξης. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο μπορεί να διατάξει με απόφασή του την αναστολή της πειθαρχικής δίωξης, εφόσον εκκρεμεί ποινική δίωξη και μέχρι το τέλος αυτής. Σε αυτή την περίπτωση, ο χρόνος παραγραφής του πειθαρχικού παραπτώματος δε συμπληρώνεται πριν περάσει ένα (1) έτος από την τελεσιδικία της απόφασης του ποινικού δικαστηρίου. Επίσης, ο γραμματέας κάθε ποινικού δικαστηρίου υποχρεούται να αποστείλει προς την Ε.Ν.Ε. αντίγραφα των σχετικών βουλευμάτων μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την έκδοσή τους.

Ο ίδιος νόμος ορίζει το Περιφερειακό Συμβούλιο ως Πειθαρχικό Συμβούλιο αρμόδιο για τα πειθαρχικά παραπτώματα των μελών του οικείου Περιφερειακού Τμήματος (άρ. 24). Επίσης, ορίζεται ότι το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο αποτελείται από επτά (7) μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά, με Πρόεδρο έναν Εφέτη Πολιτικών Δικαστηρίων. Ορίζεται περαιτέρω ότι χρέη Γραμματέα ασκεί ο Γραμματέας του Δ.Σ. της Ε.Ν.Ε., ο οποίος τηρεί τα πρακτικά της συνεδρίασης. Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο δικάζει σε δεύτερο βαθμό τα πειθαρχικά παραπτώματα των μελών της Ε.Ν.Ε. μετά από παραπομπή ή ένσταση. Επίσης, είναι αρμόδιο για την εκδίκαση των πειθαρχικών παραπτώματων των μελών του Δ.Σ. της Ε.Ν.Ε. και των Περιφερειακών Συμβουλίων, οπότε και δικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

IV. Συμπερασματικά

Η πειθαρχική παράλληλη με την ποινική τιμώρηση των δημοσίων υπαλλήλων γενικά, αποτελεί τη δικηίδα

ασφαλείας κάθε δημοκρατικής κοινωνίας που θέλει να προστατευτεί από την αυθαιρεσία των κρατικών οργάνων της. Ιδιαίτερα στη σύγχρονη κοινωνία, η αναγκαιότητα για πληρότητα του θεσμικού πλαισίου ειδικά σε «νευραλγικούς» τομείς, όπως για παράδειγμα η Υγεία και η Δικαιοσύνη, αποκτά βαρύνουσα σημασία, λόγω των διαρκώς αυξανόμενων κρουσμάτων διαφθοράς που παρατηρούνται στους περισσότερους τομείς του δημόσιου βίου. Θα πρέπει, λοιπόν, οι ποινές να είναι ιδιαίτερα αυστηρές στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες παρατηρούνται φαινόμενα που κλονίζουν δικαιολογημένα την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους δημοκρατικούς θεσμούς και αμαυρώνουν την εικόνα της Δημόσιας Διοίκησης, η οποία οφείλει να διακρίνεται από αμεροληψία, τάξη και διαφάνεια γεγονότων, σχέσεων και διαδικασιών.

Αυτό όμως που είναι το σημαντικότερο δεν είναι η απλή ύπαρξη νόμων, αλλά η ύπαρξη νόμων, οι οποίοι εφαρμόζονται. Η ίδια η διοίκηση και στη συνέχεια τα ελληνικά δικαστήρια είναι αυτά που πρωτίστως θα εφαρμόσουν τις προβλεπόμενες από τις διατάξεις της ελληνικής έννομης τάξης ποινές και που τελικά θα δικαιώσουν την ύπαρξη αυτών των ρυθμίσεων. Η ίδια η διοίκηση και τα διοικητικά δικαστήρια αποβάλλοντας από τους κόλπους της ανάξιους λειτουργούς και υπαλλήλους και παράλληλα τα ποινικά δικαστήρια που τιμωρούν με αυστηρότητα κάθε υπαίτια πράξη, η οποία υποδηλώνει το σαθρό υπόβαθρο του δράστη – υπαλλήλου, είναι οι απαραίτητοι για την εύρυθμη λειτουργία κάθε κοινωνίας εφαρμοστές του Δικαίου. Αυτοί αποτελούν εγγύηση νομιμότητας για κάθε πολίτη και εμπνέουν και διατηρούν την εμπιστοσύνη στις ηθικές βάσεις της κοινωνίας και στους δημοκρατικούς θεσμούς.

Άλλωστε, Δημόσια Διοίκηση δε σημαίνει τίποτε άλλο παρά άσκηση δημόσιας εξουσίας, η οποία αποβλέπει στη θεραπεία του γενικού συμφέροντος, με την ικανοποίηση των αναγκών του κοινωνικού συνόλου. Στο μέτρο που μια τέτοια ανάγκη είναι και η εμπιστοσύνη προς τις αρχές της χρηστής διοίκησης (δηλ. της χρηστότητας της συμπεριφοράς των διοικητικών οργάνων προς τους πολίτες) και της κοινωνικής δικαιοσύνης, η Δημόσια Διοίκηση, με αρωγούς τη νομοθετική και δικαστική λειτουργία, οφείλει να καθιστά σαφές σε όλους τους πολίτες ότι δεν ανέχεται συμπεριφορές που θίγουν το κύρος της και κατ' επέκταση την ομαλή και δημοκρατική λειτουργία της. Μόνο με αυτό τον τρόπο είναι δυνατό να διασφαλιστεί η κύρια αποστολή της σύγχρονης Δημόσιας Διοίκησης, η κοινωνική ευημερία, μέσω της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των μελών του κοινωνικού συνόλου.

Βιβλιογραφία

1. Βλ. σχετικά J.-M. Pontier, Η ιεραρχική εξουσία (μτφρ. Ν. Μαρκουλάκη), Διοικ Μεταρ 33/1988, σελ. 31 επ.
2. Βλ. σχετικά Π. Ζέπο σε Ε' Αναθεωρητική Βουλή,

- Πρακτικά επί των συζητήσεων του Συντάγματος 1975, 1975, 507: «ο μεν δημόσιος υπάλληλος εκτελεί εντολή, ενώ ο ασκών δημόσιον λειτούργημα, είναι βεβαίως δημόσιος υπάλληλος, ο οποίος όμως έχει κάποιαν ανεξαρτησίαν».
3. Βλ. Γ. Ναυπηιώτη, Πειθαρχικό Δίκαιο, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2003, σελ. 28 επ.
 4. Βλ. Εμ. Δαρζέντα, Τα μεγάλα προβλήματα του πειθαρχικού δικαίου. Κριτική Εισαγωγή, Ελλήδνη 1991, σελ. 1199 επ.
 5. Βλ. Εμ. Δαρζέντα, 5 επ. και σε Τιμητικό τόμο Γ. Παπαχατζή, 1989, σελ. 665 επ.
 6. Βλ. Ν. Χωραφά, Ποινικόν Δίκαιον, 9η έκδοση, 1978 σελ. 7.
 7. Βλ. Εμ. Δαρζέντα, Η αυτονομία του πειθαρχικού δικαίου των δημοσίων υπαλλήλων, ΕΔΔΔ 1989, σελ. 14.
 8. Βλ. και ΣτΕ 2522/1966.
 9. Βλ. Γ. Παπαχατζή, Σύστημα του ισχύοντος στην Ελλάδα Διοικητικού Δικαίου, τόμος Α', έκτη έκδοση, Αθήναι, 1983, σελ. 422.
 10. Σχετικά με την ποινική ευθύνη των ιατρών βλ. Ι. Γιαρένη, Το «δικαίωμα» στο θάνατο και το ιατρικό καθήκον διατήρησης της ζωής, Βήμα του Ασκληπιού, 2005, 4(3): 138 επ.
 11. Βλ. άρ. 77 παρ. 1 Ν. 2071/1992 όπως ισχύει.
 12. Σχετικά με τους ιατρούς και οδοντιάτρους πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ισχύει ανάλογη διάταξη του αρ. 25 παρ. 3 Ν. 3232/2004 «Περί θεμάτων κοινωνικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 48/Α/12-2-2004), σύμφωνα με την οποία δεν επιτρέπεται η λειτουργία ιδιωτικού ιατρείου ή η με οποιονδήποτε τρόπο απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα των ιατρών και οδοντιών πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και η παράβαση της εν λόγω διατάξης ορίζεται ότι αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα σύμφωνα με την παρ. 1 εδ. α' του αρ. 77 Ν. 2071/1992 και συνεπάγεται την άμεση θέση του παραβάτη σε κατάσταση αναστολής άσκησης καθηκόντων βάσει των διατάξεων του αρ. 104 Ν. 2683/1999 (ΥΚ).
 13. Πλημ. Βόλου 4338/1999 ΠοινΧρ 1999, 852, όπου γίνεται δεκτό ότι πρωταρχική πηγή η οποία καθορίζει το υπηρεσιακό καθήκον είναι ο νόμος.
 14. Βλ. άρθρο 259 ΠΚ: «Υπάλληλος που με πρόθεση παραβαίνει τα καθήκοντα της υπηρεσίας του με σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο όφελος ή για να βλάψει το Κράτος ή κάποιον άλλο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών, εάν η πράξη αυτή δεν τιμωρείται με άλλη ποινική διάταξη».
 15. Βλ. σχετικά ΣτΕ 871/2000, Διδικ 2002, 642, όπου διατηρήθηκε η πειθαρχική ποινή της στέρησης άδειας ασκήσεως επαγγέλματος για 3 μήνες σε ιατρό του ΕΣΥ, η οποία έλαβε αμοιβή για ιατρικές υπηρεσίες δίνοντας την εντύπωση ότι εξακολουθεί να ασκεί ιδιωτικά την ιατρική. Κρίθηκε ότι τον επίμεμπτο χαρακτήρα της συμπεριφοράς της αυτής δεν αναιρεί το γεγονός ότι τελικώς επέστρεψε το ποσό της αμοιβής, καθώς από την ένταξή του στο ΕΣΥ ο ιατρός οφείλει να παύσει να ασκεί την ιατρική ως ελεύθερο επάγγελμα καθώς και να απέχει από κάθε ενέργεια που μπορούσε να προκαλέσει τέτοια εντύπωση. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής συνιστά αντιδεοντολογική συμπεριφορά, η οποία τιμωρείται με απόφαση των πειθαρχικών οργάνων του οικείου ιατρικού συλλόγου, κατά τις γενικές περί ιατρών διατάξεις, ανεξαρτήτως της πειθαρχικής ευθύνης που ο γιατρός τυχόν υπέχει υπό την ιδιότητά του ως ιατρού του ΕΣΥ (βλ. σχετικά και ΣτΕ 3150/1998, 4403/1996).
 16. Βλ. άρ. 235 ΠΚ: «Τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους ο υπάλληλος που απαιτεί ή δέχεται ή προσφέρεται να δεχθεί δώρα ή άλλα ανταλλάγματα που δεν δικαιούνται ή την υπόσχεση τέτοιων δώρων ή ανταλλαγμάτων για ενέργεια ή παράλειψή του μεληθοντική ή ήδη τελειωμένη, η οποία είναι αντίθετη στα καθήκοντά του ή ανάγεται στην υπηρεσία του».
 17. Βλ. ΣυμβΠλημθεσ 162/1990, Υπερ 1991, 60, βούλευμα το οποίο στάθηκε η αφορμή για τη συγγραφή του άρθρου του Στ. Παπαγεωργίου-Γονατά, Το έννομο αγαθό στο έγκλημα της παράβασης καθήκοντος, ΠοινΧρ 1995, 693 επ., ο οποίος συμφωνεί με το επιτρεπτό της μεταβολής της κατηγορίας, από παράβαση καθήκοντος σε δωροληψία, αλλιά διαφωνεί με την αιτιολογία του βουλεύματος ως προς την ταυτότητα του έννομου αγαθού.
 18. Βλ. σχετικά ΣτΕ 707/1970. Συγκεκριμένα, στην απόφαση αυτή αναφέρεται ότι «...Επειδή κατά την έννοια του άρθρου 51 του Ν. 1811/1951, εις τους δημόσιους υπαλλήλους και αυτούς έτι τους τελούντας εν αδεία κανονική ή αναρρωτική, απαγορεύεται μόνον η επ' αμοιβή άσκησης ιδιωτικού έργου ή εργασίας, ουχί δε και η άνευ αμοιβής προσφερομένη υπό τούτων ιδιωτικώς εργασία, εφόσον αυτή συμβιβάζεται προς την ιδιότητα και τα υπηρεσιακά καθήκοντα του δημοσίου υπαλλήλου...».
 19. Βλ. σχετικά Ι.Δ. Πανταζάτο, Οι κώδικες δεοντολογίας και η επαγγελματική συμπεριφορά των δημοσίων λειτουργών και των ελεύθερων επαγγελματιών του Ελληνικού Κράτους, ΕΔΔΔ 2000, σελ. 24 επ. Βλ. επίσης άρθρο 36 παρ. 1 και 2 Ν. 3418/2005.
 20. Βλ. σχετικά Α.Δ. Αλεξιάδη, Εισαγωγή στο Ιατρικό Δίκαιο, 1996, σελ. 211-250 και 230-256.
 21. Το συγκεκριμένο άρθρο ρυθμίζει θέματα σχετικά με το Πειθαρχικό Δίκαιο, το οποίο διέπει τους υπαλλήλους των Νοσοκομείων και ειδικότερα το προσωπικό Νοσοκομείου, Κέντρων Υγείας, Περιφερειακών Ιατρείων, Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας, Διοικήσεων Υγειονομικής Περιφέρειας, καθώς και ιατρικό προσωπικό.
 22. Βλ. άρ. 145 Ν. 2071/1992.
 23. Βλ. άρ. 107 Ν. 2683/1999 (ΦΕΚ 19/Α/9-2-1999) «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. και άλλες διατάξεις».
 24. Βλ. παρ. 6, 7 και 9 του αρ. 77 Ν. 2071/1992.

25. Οι δύο μορφές υπαιτιότητας είναι ο δόλος, δηλ. η με πρόθεση του υπαλλήλου παράβαση των καθηκόντων του και η αμέλεια δηλ. η έλλειψη προσοχής και περίσκεψης, τις οποίες ο υπάλληλος όφειλε και μπορούσε κατά περίπτωση να επιδείξει και εν τούτοις δεν το έκανε. Βλ. σχετικά και ΣτΕ 786/1990, όπου κρίθηκε ότι αποτελεί παράβαση υπαλληλικού καθήκοντος η εξ αμελείας έκδοση παράτυπων συνταγών από ιατρό του ΙΚΑ.
26. Βλ. ΣτΕ 1352/2002 Διδικ 2003, 1202 επ., όπου κρίθηκε ότι η κλήση του διωκομένου προς εξέταση

αποτελεί ουσιώδη τύπο της πειθαρχικής διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή είχε επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης σε ιατρό του ΤΕΒΕ για τα πειθαρχικά παραπτώματα της μη τηρήσεως ωραρίου εργασίας και της ατελούς εκπλήρωσης υπηρεσιακών καθηκόντων. Τελικά, το ΣτΕ μείωσε την ποινή κρίνοντας ότι προσήκουσα είναι η πειθαρχική ποινή του υποβιβασμού.

27. Βλ. άρ. 77 παρ. 4 και 5 Ν. 2071/1992.

28. Βλ. άρ. 25 Ν. 3252/2004.

**Εάν επιθυμείτε εσείς ή κάποιος συνάδελφός σας να σας αποστέλλεται
κάθε τρίμηνο το Περιοδικό «Το Βήμα του Ασκληπιού»,
παρακαλώ συμπληρώστε τα στοιχεία σας στην αίτηση
που επισυνάπτεται στο περιοδικό, στέλνοντάς την μέσω fax
στο Νο. 210 5751438 ή ταχυδρομικά στον Εκδοτικό Όμιλο ΙΩΝ
(Συμπληγάδων 7-12131-Περιστερι-Αθήνα)**

**Το αντίστοιχο ποσό συνδρομής
παρακαλούμε όπως αποσταλεί μέσω ΕΛΤΑ
με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση:
ΣΤΕΛΛΑ ΠΑΡΙΚΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε. - ΣΥΜΠΛΗΓΑΔΩΝ 7 - 12131 - ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ - ΑΘΗΝΑ**